

Preletna leta: Celo leto 35 dni, pol leta 18 dni, četrt leta 9 dni. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 dni. Izven ali oznanila se ne morejo po dogovoru; pri večkratnem izvenanju primeren popust. Upravičeno splošno naročilo, lastne in reklamacije. Telefon interurban štev. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUBSTVO

Politična plačana v gotovini.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Rokača cesta štev. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Telefon interurban štev. 113.

73. števil.

Maribor, dne 26. junija 1922.

Letnik XIV.

V krizah do konca.

Vladni listi prikazujejo politični položaj, kot da bi ta parlament lahko s polno paro deloval še celo leto in tako dolgo trajal tudi današnji režim. Vladni gospodje hočejo svojo sigurnost pokazati tudi s tem, da trdijo, kako bodo v oktobru izvajali volitve v oblasti ne skupščine, drugače pa ožjemu krogu svojih pristašev in zaupnikov dajejo izjave, ki zvenijo strankarskim krogom zelo optimistično, javnosti pa vendar ne morejo prikriti, kako zrahljana in razdvojena je vladna koalicija kot taka in kako globoke so razpoke v posameznih vladnih strankah še posebej. Ves optimizem je slepilo pristašev, da ne bi opazili vladne krize, ki se začne v najostrejši obliki in ki se bo začetkom imenovala samo rekonstrukcija Pašičevega kabineta. Demokracija bi radi stvar predstavili in pokazali kot navadno izmenjavo nekaterih ministrov, faktično pa pomeni ta rekonstrukcija odločitev, hoče li Pašič še naprej vladati z demokrati, ali pa brez njih. Skupaj ali narazen, koalicija ali razcep, to vprašanje pretresa radikalne in demokratske vrste in v največji nejasnosti glede tega vprašanja se nahaja demokratski klub, ki preživlja še najtežje krize in razdore drugih nesoglasij.

Vglavem je demokratski klub razdeljen na Pribečičevo in Davidovičovo skupino. Pribečičev je pridobil nekaj radikalnih listov in politikov na svojo stran in z njimi bi rad ostal na vladi, če bi se ti njegovi zavezniki v vsakem oziru otrsli vpliva Protiča in cele vrste drugih radikalcev, ki so že davno obsodili Pribečičevo politiko ter se tudi ne bodo nikdar z njo spoprijaznili. Pribečičev bi rad izpodbil tudi Pašiča ter tako prevzel vodstvo te strankarske združbe. Nade za to so slabe in vsi njegovi optimistični interview-i ne prikrivajo strahu pred zadnjo uro njegove politične moči in dosedanjega režima. Lahko je zatrjevati naivnim čitateljem policajdemokratskih listov, da razven dosedanje parlamentarne skupine ni nobene druge, ki bi „znala in mogla vršiti vse posle“, javnosti, ki zasleduje splošno politiko, pa ne more ostati prikrito in nerazumljivo vse to, kar Pašič pripoveduje svojim pristašem. Pašičevi radikali in policajdemokrati so si prisvojili znanje in moč za vse državne posle in če danes Pašič z gotovostjo trdi, da bo sam vodil volitve, je več kot jasno, da vidi v svojem krogu dovolj moči za „vse posle“ — brez Pribečičeva in demokratov.

Demokrati in radikali ter njihovi pandurji imajo torej dvojne skrbi: Ali bodo res že skoraj volitve in — kar je glavno, — kdo bo vodil volilni kabinet. Pašič pravi, da ima vsa jamstva za izvedbo volitev in ker je znano, da je pri toliki svobodi kot vlada pri nas, pomembno le to, kdo volitve vodi, mora vsak uvideti, da Pribečičev nima prav nobenih nad in šans za vodstvo kake nove vladne koalicije in za portfelj ministrstva policije, ki je pri volitvah, izvedenih pod reakcionarnim režimom, iste važnosti in istega pomena z vodstvom volilnega kabineta.

Radikali so z demokrati složno ustvarili skupino z monopolom vseh državnih poslov in sedaj je jasno, da hoče ta monopol obdržati Pašič sam ter ga porazdeliti med svoje najožje pristaše. To bi hotel tudi Pribečičev in jasno je, da se pred Pašičevimi radikali lahko skriva. Z zvijačo ne pride do monopola, vsi naporji so brezuspešni, oblastiteljnost radikalcev je prevelika in Pribečičev danes nima take zaslombe, da bi se radikalcem zdel vreden uvaževanja in potreben kakega kompromisa.

Za samostojni monopol vseh državnih poslov se radikali dobro pripravljajo, dobro so se ugnezdili in če ostane pri ostavki ministra policije demokrata Marinkoviča, je gotovo, da bodo tudi na to mesto posadili svojega moža. Potem je „monopolska samouprava“ vseh državnih poslov in tudi volitev gotova in radikali se ne bodo ozirali ne na eno, ne na drugo demokratsko krilo, ne na Pribečičeva, ne na Davidoviča, češ, eva nas, mi smo grupa, ki „zna in zmora vse posle“, vi pa bodite mirni, da vam še drugih korit ne odtegnemo.

Na zahtevo radikalnega kluba se je sestavil poseben parlamentarni odbor za izplačilo vojne odškodnine ki je prišel z razpravami. Pravosodni minister meni, da bo znašala vojna odškodnina 25—27 milijard dinarjev. — Natančne svote „temeljiti“ gg. ministri seveda ne vedo. Na ta način se mnogo lažje odrta nekaj milijonov za politične in kulturne svrhe, kake stranke! — Minister meni, da bi se izplačalo 8 do 10 milijard sodno ugotovljene odškodnine, 10 milijard preganjanim, interniranim, invalidom, vdovam in sirotam, 2 milijardi pa bi dobil „prek“. Drugi gospodje so mnjenja, naj bi se zahtevalo 70 odstotkov odškodnine v naravi, 30 pa v denarju. Drugi spet so drugih misli. Poznavalci razmer pravijo, da je cela zadeva humbug, namenjena za orožje v bližajočem se volilnem boju. Obljube so znanilke volitev in iz tega primera se lepo vidi, kako so si radikali osvojili primerna mesta za lepe obljube. Sploh razvija minister pravosodja ali pravde dr. Lazar Markovič veliko podjetnost in tudi drugi radikalni prvaki se pojavljajo kot resni kandidati popolnoma samostojnega državnega monopola. Za narod je vseeno, ali je Lazo ali Svetozar, ali

imajo državni monopol radikali ali demokrati. Eni in drugi nas gonijo v bedo in v propast, vsi sloji, vsaka ustanova v državi ima svojo Lazico ali svojega Svetozarja, kakor ima vsak sad svojega parazita, jasno je pa tudi to, da iz vseh kriz, ki jih tvori pohlepnost in samopašnost, mora priti čimprej do konca režima.

Že zopet po bolnicah v Sloveniji!

Marca mesca letošnjega leta, ko je razsajalo največ epidemičnih bolezni, se je odločila sedanja beograjska vlada, da nam zapre naše bolnice v Sloveniji. Zdravstveni odsek za Slovenijo je že bil izdal v marcu odlok radi pomanjkanja denarnih sredstev, po katerem bi se moralo po vseh bolnicah Slovenije, ki so v državni upravi, izdatke ter sprejem bolnikov omejiti na potrebno. Lahko bolne in one, katerih oskrba je doma mogoča, bi se bilo moralo iz bolnic odpustiti.

V bolnicah Brežice, Murska Sobota, Ptuj, Slovenj-gradec je bolnike tekom mesca marca odpustiti in le one sprejemati, kateri so nujno potrebni bolniške oskrbe in je njih ozdravljenje pričakovati do konca meseca marca. S 1. aprilom se označeni štirje zavodi začasno zatvorijo, in bodo za sprejem bolnikov na razpolago le bolnice v Ljubljani, v Mariboru in v Celju. A tudi v teh zavodih je sprejem omejiti le na nujne slučaje. —

Z ravnokar omenjenim blagoslovom tudi napram našim največjim revežem — bolnikom brezsrčnega centralizma nas je oblagodarila sedanja vlada marca t. l.

Da se zatvoritev bolnic v Sloveniji ni izvršila že marca, je bila zasluga poslancev Jugoslovanskega kluba in narodnega socialista Brandnerja, ki so dne 9. marca bili pri finančnem ministru dr. Kumanudiju, kjer so energično protestirali, da bi se zapre slovenske bolnice. Minister je na te odločne besede izjavil, da bo nakazal začasno znesek 1 milijon 600.000 kron, kar je pa zadostovalo le za malo časa.

Kakor hitro so dosegli naši poslanci in narodni socialisti ravnokar omenjeni uspeh za slovenske bolnice in preprečili njih zatvoritev, so se oglasili tudi demokrate ter samostojni in so si začeli prisvajati tuje uspehe ter se bahati po časopisju, kot srake s pavovim perjem.

O demokratskih zaslugah v prid in pomoč slovenskim bolnicam nam je le znano, da so ptujski demokrati je na shodu 5. marca poslali v Beograd papirnatno resolucijo proti zatvoritvi ptujske bolnice. Daleč za demokrate so prišepali samostojneži in so začeli po našem doseženem uspehu bombardirati pro forma in kot pesek za oči javnosti finančnega in zdravstvenega ministra, naj nam pustita bolnice. Naši demokrate in samostojni so glasovali v marcu pri vladni mizi za omejitev ter zatvoritev bolnic v Sloveniji, doma so pa potem protestirali na jeziku in papirju proti sklepom, katere je sklenila vlada, v kateri je tedaj sedel minister socialne politike Kukovec in se še sedaj šopiri Pucelj. Torej že v marcu sta takratni minister dr. Kukovec in še sedanji minister Pucelj vedoma zanemarila dolžnost napram našim bolnicam, potem pa sta si sama diktirala po „Jutru“ in „Kmetijskem listu“ slavošpeve glede zabrane zatvoritve bolnic. Omenjeno postopanje je pač vsej javnosti znano ter vse obsodbe vredna črna maroga demokratsko-samostojne politike. S kreditom 1 milijon 600.000 kron, katerega je nakazal finančni minister na intervencijo dr. Hohnjeca in poslanca Brandnerja upravam bolnic v Sloveniji, so izhajale te dose-daj. „Jutro“ od 21. t. m. je prineslo na prvi strani pod zaglavjem »Poslanec Kukovec za naše bolnice« sledeče:

»Beograd, 20. junija. (Izv.) Poslanec dr. Kukovec je danes ponovno konferiral s pomočnikom ministra za narodno zdravje v zadevi kritičnega stanja, v katerem se nahajajo zdravstvene ustanove v Sloveniji. Zahteval je, da se bolnicam prepustijo lastni dohodki, s povišanjem katerih bi se dalo njihovo gospodarstvo stanje znatno izboljšati. Pomočnik ministra je izdelal primeren predlog za finančnega ministra. Popoldne je poslanec Kukovec interveniral pri ministru Kumanudiju, ki je konečno načelno pristal na Kukovečve zahteve ter obljubil, da bo predloge ministrstva narodnega zdravja, sestavljene na podlagi dopoldanskega dogovora, tudi izvršil.«

Dr. Kukovec je interveniral za naše bolnice dne 20. t. m. Dne 21. pa je razglasilo ravnateljstvo in upraviteljstvo ljubljanskih dobrodelnih zavodov sledeče:

»Podpisani izjavljamo, da vzpričo nezadostnih dvanajstinskih kreditov za dobrodelne zavode v Ljubljani in vzpričo že dosedaj naraslih, neplačenih računov pri teh zavodih, ne moremo zjeti za nadaljni obstoj in za redno obratovanje teh zavodov nobene odgovornosti. Zato prosimo, da ministrstvo narodnega zdravja vsem zahtevam zdravstvenega odseka, ki jih je stavil za sanacijo sanitarnih zavodov v Sloveniji, nemudoma ugodi.« Alojzij Kraigher, ravnatelj in slede podpisni zdravnikov.

»Slov. Narod« od 23. junija pa je prinesel sledečo vest: »Sprejem bolnikov v bolnišnice. Uprava dobrodelnih zavodov objavlja: Vsled slabega gmojnega stanja splošne bolnišnice in blaznice v Ljubljani se sprejem bolnikov omeji izključno le na najbolj nujne slu-

čaje. Bolnike, ki niso neobhodno potrebni zavodne oskrbe, se naj takoj odpusti. Bolnike pa, ki še ostanejo v bolnišnici, naj se, kakor hitro mogoče odpravi v domačo oskrbo.«

Kar velja za Ljubljano, velja in se že izvaja tudi v Mariboru, Ptuj, Slov. Gradcu, Brežicah in Murski Soboti.

Iz zgorajšnjih objav je razvidno, koliko velja intervencija skoz in skoz centralističnega dr. Kukovca pri vladi, v kateri je sedel tolikanj časa on, a sedaj njegov politični brat dr. Žerjav ter cela vrsta policajdemokratov, »osvoboditeljev«.

Kaj bo pa storil v očigled zatvoritvi slovenskih bolnic Kukovec sinko Pucelj, pa še le bomo videli, saj učenec ne bo nad mojstrom.

Treba pibiti, da se je skoval načrt za zatvoritev slovenskih bolnic od naših vladinovcev, ko je imela vlada demokratov, radikalov in samostojnega Pucelja na razpolago milijone in milijone za kar najsvečanejšo proslavo kraljeve svatbe.

Pri zopetni sramoti zatvoritve bolnic v Sloveniji lahko trdimo: ako bi bila Slovenija avtonomna, bi se ne zapirale njene bolnice, ampak zidale nove in že obstoječe razširjevale, ker je pa prodana njena avtonomija po zaslugi demokratov ter samostojnih, bo prepuštil centralizem naše bolnike na milost in nemilost — smrti!

Politični položaj.

Italijanski kralj našemu kralju. Beograjsko »Vreme« javlja iz Rima: Italijanski kralj je izdal ukaz, da iz zlata napravi še eno odličje »Colonne d'Annunciate«, s katerim sta odlikovani dosedaj samo dve osebi: italijanski in španski kralj. Tretje odličje bo italijanski kralj podelil našemu kralju v znak svojega visokega spoštovanja. Odlikovanje bo izvršil osebno v Beogradu italijanski princ, ki bo ob enem imel nalog, da v imenu svojega kralja pozove našega kralja, da obišče Rim in italijansko kraljevo rodbino.

Minister policije, demokrat dr. Voja Marinkovič je dal ostavko predsedniku svojega kluba. Kakor znano, pripada Marinkovič oni skupini med demokrati, ki bi želela še nadalje ostati v zajednici z radikali. Temu nasprotna je skupina Ljube Davidoviča in sedaj se govori, da se hoče Marinkovič umakniti radi prehude opozicije od večine klubovih tovarišev. Na drugi strani je pa tudi jasno, da Marinkovič ne pričakuje dosti od radikalnega zavezništva in se za to raje sam umakne, da ne bi ga drugi odrinili. Radi ostavke se sedaj prerekajo in posvetujejo v demokratskem klubu in če se bodo tudi pobotali, da Marinkovič ostane, to ne bo za dolgo prikrilo razdorov, ki so v enem in drugem klubu in v celi vladni koaliciji.

Močna radikalna struja za razdor demokratsko-radikalne koalicije. Med radikali vedno bolj raste nerazpoloženje napram vladnem demokratsko-radikalnem obujmu. Struja 12 radikalnih članov preti z izstopom iz stranke, ako se ne pretrga vladna vez, ki že predolgo veže demokrate in radikale.

Zopet dvanajstine. Finančni minister je predal predsedniku skupščine predlog o dvanajstinah za mesec julij, ker se kaže, da redni državni proračun ne bo pravočasno sprejet v skupščini. Proračunska dvanajstina za julij je obsežnejša od prejšnjih.

Kandidati za državne svetnike. Kot demokratski kandidati za državne svetnike se predlagajo: dr. Ivan Paleček, dr. Tugomir Alaupovič, Niko Tadič, Rad. Jovanovič, Ž. Arandjelović in Nikola Sajlovič. — Slovenca seveda ni prav nobenega med njimi; vsaj dr. Žerjava ali dr. Kukovca naj bi se bili spomnili, ker sta — sol Jugoslavije.

Po svetu.

Dr. Rathenau umorjen. V soboto dopoldne je bil ustreljen nemški minister dr. Rathenau, ko se je odpeljal iz svoje vile v Grunewaldu, da bi se napotil v ministrstvo za zunanje posle. Morilec se je posrečilo pobeegniti. Dr. Rathenau je bil na mestu mrtev. O atentatorjih ni sledu.

Bolgarska vlada se je v zadevi kolektivne note Jugoslavije, Romunije in Grške obrnila na Zvezo narodov s prošnjo, naj mednarodna komisija preišče, v koliko so očitanja teh treh vlad opravičena in v koliko je današnja bolgarska vlada kriva komitskih izgrediv, ki se netijo od današnje opozicije proti bolgarski vladi in pa od tujih strani. — V bolgarskem parlamentu ali sobranju je prišlo nedavno do burnih prizorov, socialni demokrati so se tudi glede Wrangela in njegove bande združili s poslanci meščanskih in šovinističnih strank ter začeli napadati zemljoradnike in komuniste radi postopanja z Wranglovimi oficirji. Komunistični poslanci so se najprej v znak protesta odstranili in ker napadanja ni bilo konca, ko so se vrnili, je prišlo celo do pretepa.

Fašizem in socializem v Italiji. Fašisti terorizirajo naprej po celi Italiji; skoro vsak dan je umorjen kak

komunist ali sežgan kak delavski dom. Bolonjski fašisti so zmagali pri vladi, ki jim je obljubila, da bo v kratkem predstavila neljubega njim okrajnega glavarja. Bolonjski fašizem je postal ob enem agrarizem proti delavstvu. Socijalistični poslanci so sklenili proti resoluciji strankinega zbora, da hočejo aktivno podpirati vlado, in zahtevajo nov socijalistični kongres, ki naj razsodi o tem. Popolari (ital. ljudska stranka) pozdravljata korak socijalistov. Demokrati očitajo vsled tega socijalistom zvezo s popolari. Proti temu pravijo socijalisti, da se ne boje tudi zveze s popolari v nekaterih stvareh. Vlada si ne upa nastopiti s silo proti fašistom, ima pa pošteno voljo delati za zakonitost in svobodo; zato je dobila večino pri glasovanju o zapupanju.

Anglija. Bivši vrhovni komandant zavezniške vojske maršal Henry Wilson je bil 22. t. m. sredi Londona od dveh atentatorjev-Sinfajnovcev ustreljen. Maršal Wilson je izdelal program za razoroženje irskih franktirerjev in to je bil menda povod tega političnega umora, ki se ostro obsoja v Angliji in celo med zmernejšimi irskimi krogi.

Haška konferenca. Po izvršenih predpripravih, ki so se začele dne 15. t. m., se sestanejo zastopniki držav dne 26. t. m. na konferenco v Haagu, kjer se ima nadaljevati nedovršeno delo genovske konference. V Haag pridejo tudi zastopniki sovjetske Rusije. Francoska vlada, po povratku svojega predsednika Poincaréja iz Londona, je uspela izzvati izjavo tujih delegatov, da se bo konferenca takoj razšla, čim pride na površje kako nepredvideno vprašanje. To izjavo je dal belgijski delegat Van Karnebeck v imenu ostalih zastopnikov. S tem je Franciji dano jamstvo, da se ne bo ponovil kočljiv položaj iz genovske konference ob pojavu nemško-ruske pogodbe. Z ozirom na izjavo Lloyda George, da bo Nemčija prisiljena plačati polno vojno odškodnino, je napetost med Anglijo in Francijo znatno popustila. Tudi glede Orienta je v glavnem baje dosežen sporazum, dočim je grško-turški spor potisnjen v ozadje. Gre torej v prvi vrsti za vprašanja glede Rusije. Razpravljalo se bo o stvareh, o katerih ni prišlo do sklepov na genovski konferenci. Pred vsem gre tu za ruske dolge, potem za njene potrebe posojila in končno za to, da se sovjetsko vladno prisili na priznanje zasebne lastnine. Glede teh treh vprašanj so v Haagu sestavljene tri komisije po 11 članov. Anglija, Francija, Belgija, Italija, Japan, in Mala antanta (Čehoslovaška, Jugoslavija, Poljska in Rumunija) dobijo po enega člana, drugih pet članov pa si porazdelje ostale države. Kar tiče našo delegacijo na haški konferenci, moramo z vso odločnostjo protestirati proti temu, da našo državo zastopajo samo — Srbi, kakor bi Hrvafovi in Slovencev sploh ne bilo druge kot v imenu države in k večjemu še na — luni. — Od konference pa ni pričakovati iz Haaga ničesar več kot iz Genove.

Beležke.

Zadeva princa Jurija. Vlada dopušča, da že nekoliko dni krožijo v javnosti najfantastičnejše vesti o princu Jurju brez obzira na ugled monarhije in države. Nekateri beograjski listi, zlasti «Balkan», pišejo tako, gorostasne stvari in v takem tonu, da presega že vse meje, ker pa oblasti tega ne zaplenijo, mora biti jasno, da se vrši vse to po raznih migljajih od zgoraj. Vlada, ki je tako dolgo mirno gledala na celo kampanjo, je izdala sedaj neko obvestilo, ki zanika vse vesti o bolezni in internaciji princa Jurja. To vladno obvestilo malo izda in senzacionalne vesti še vedno krožijo. Zadnje vesti iz Beograda pravijo, da je princ Jurij odpotoval iz Pariza ter da se nahaja v Wiesbaden, odkoder dela izlete tudi v Berlin. V Wiesbaden-u je baje obiskal nekega znanega nemškega specialista za očesne bolezni.

Balkansko prostaštvo. «Balkan» zatrjuje, da se vržejo otroci navadno po stricah. S tem hoče «Balkan» raztolmačiti vse extravagance, ki se pripisujejo princu Juriju. Ta se je baje vrgel po drugem sinu črnogorskega kralja Nikole, princu Mirku, stricu princa Jurija in kralja Aleksandra. Čudno, da se ni «vrgel» obenem po princu Danilu in Petru, saj sta tudi ona strica princa Jurija. Tega «Balkan» noče raztolmačiti. Hereditarno obremenjenost princa Jurija pripisujejo torej princu Mirku. Res je, da je bil Mirko silno pokvarjen človek, toda hereditarnost ne prehaja na nečaka. Pri nas «prečanih» se v karakterizaciji pokvarjenih članov poštenih rodbin ne poslužujemo tako ogabnih zaključkov. To delikatno stvar objavljamo iz gneva nad postopanjem oblasti, ki ne spoštuje niti člana kraljeve hiše Karadžorđevićev, deloma pa radi tega, ker je človek, kateremu se ne dovoljuje priložnosti za obrambo. Tako ne postopa kulturni svet niti z navadnim zločincem, kaj še le s človekom, ki je kraljev brat. Tako delajo samo nekulturni ljudje, ki se radujejo nad tujo nesrečo.

Falzikatorji. Belgrajska «Pravda» je objavila že znano vest o bolezni princa Jurija. Njegov slučaj je prikazovala tako, kakor da je «jugoslovanski» zastopnik v Parizu zahteval, naj se Jurija radi živčne bolezni internira. Mi bi se v to zadevo dalje ne vtikali, ako ne bi v Parizu obstojal samo srbski zastopnik. Znana je tam samo «Prefecture de Police Paris a Serbie.» To je bil še dne 14. junija 1922. Vsled te označbe izdaja «Deutsche Botschaft» potne liste za Bosno «nach Serbien» (953 S-1). Evo, tako izgleda v demokratskih listih toliko naglašeno «jugoslovansko» postopanje z vsemi državljani SHS. Ali je proti princu Juriju res postopal «jugoslovanski» zastopnik? To je za deco! Kjer Srbijancem konvenira, tam niso Srbi. Kadarkoli jim to ali ono pride prav, pa ne poznajo niti vidovdanske ustave. Jurija je proglasil srbski poslanik za norca; on ga je dal internirati. Ta poslanik zastopa itak samo Srbijance, kakor Tiča Popović na Dunaju.

Nove senzacije. Policajdemokratski režim si izmišlja nove nevarnosti in nove potrebe ter pretveze za ob-

last svoje «močne roke.» Ponovni pogromi nad pristaši nekdanje komunistične stranke dobivajo po vladnih listih neko tajno ozadje in režimska fantazija ustvarja raznovrstne senzacije. Tako poroča «Politika», da so v Beogradu zaprli nekega študenta, ki je prišel iz Bolgarije ter prinesel s seboj celo vrsto zarotniških dokumentov, ki naj bi kompromitirali komuniste in druge «protidržavne» elemente v naši državi. Preiskava je tajna in obetajo se velika razkritja, pravi «Politika.» — Beograjska «Demokratija» pa ve povedati, da je v Kapošvar prispel del «Radičeve vojske», oblečena v madžarsko vojaško obleko, na kapah pa jugoslovansko karkardo s črko «R» na sredi. Te vojske sta že dva bataljona sestavljena iz vojaških in drugih beguncev iz naše države, ki se držijo ob naših mejah, da lahko vsak čas na našo stran udarijo ter zanesijo revolucijo. Podrobnih senzacij je cela vrsta in vse to naj bi upravičilo postopanje današnjega režima in podaljšalo njegov obstanek. Režim se že itak poslužuje metod, ki so se v zgodovini vedno dokončale z največjim krahom, da bo neizogibni konec še povspešen, se pa k temu še prida jejo take «senzacije», laži in podtikanja, ki na celem svetu nimajo primere.

Preveč blamaže, pravi «Jutarnji list» rodi postopanje oblasti s tujci, ki prihajajo na zagrebški zbor. Zagrebška razstava je namreč dala priliko, da pokaže država celemu svetu svoj policijski red. Kar se doslej še ni dalo pokazati, to hrumi sedaj na dan v vsej svoji okrutnosti, surovosti, desorganizaciji in korupciji. Koliko je bilo treba intervenirati in moledovati za nekaj popusta na železnici, gospodje so obljubili, postaj pa niso obvestili in ko je prišlo to v javnost, so skušali to zaniknost ali zlobo sicer dementirati, ostalo je pa skoro pri starem. Obiskovalci zbora imajo še danes velike sitnosti na nekaterih progah, ker se noče in noče vedeti za kako «naredjenje». Posebno se pa proslavlja policija. Maltretiranje tujcev z odyzemanjem potnih listov, z zapiranjem ter preiskovanjem ter posebno smešnim izpraševanjem je tudi posebno dobro sredstvo, da se za večno osramotimo pred ljudmi, ki doslej še niso slišali o takem postopanju. Enako se proslavljajo naši zastopniki v tujini. Prositi za vizum in potni list pri kakem konzulatu, pomeni izgubiti par tednov in sto in sto krat odgovarjati na razna vprašanja, pripraviti je treba vsa mogoča dokazila in ko se končno kapira kaj je razstava ali zbor ter veruje, da hoče prosilec baš tja, se izda vizum s tako kratkim rokom, da se potnik lahko komaj pripelje, s prvim vlakom pa zopet odpelje. Na meji se začne drugi del torture. Pregledajo se vizumi in pasi — kar je seveda v redu, da se pa potni listi zadržujejo na komisarijatih, da se potnike muči z zasliševanjem težjim in hušjim kot pri najtežji preiskavi, da se jih tu in tam po cele dneve zadržuje, komu naj to koristi? Ko tujci pripovedujejo o preiskavi žepov in trgovskih listin, se dobi prava slika potovanja po blagoslovljeni zemlji Jugoslavije. Seveda bodo zopet nekateri skušali to vse zanikati, kar se prav lahko stori. Samo to ne vemo, kak namen bi imeli tujci, ki prihajajo sem, da sklenejo z nami trdne zveze, govoriti o stvareh, ki ne bi bile resnične. To se vendar ne da reči, da so se vsi dogovorili, škodovati naši državi. Mesto prikrievanja naj se rajši preneha s takim policijskim postopanjem, pritožbam naj se ne da povoda in nihče se ne bo pritoževal.

Dnevne novice.

Sredina številka «Straže» izostane radi državnega praznika — Vidov dan, ki pade na sredo. Prihodnja številka «Straže» izide v petek.

Dr. Korošec ima na Petrovo, 29. junija ob 11. uri dopoldne na Gomilskem pri podružnici v Grajski vasi okrajni shod Slovenske ljudske stranke ozir. Kmetске zveze za ves vranski in deloma celjski ter šoštanjski okraj. Savinjska dolina, zberi se na Petrovo krog svojega voditelja.

V Središču se vrši kat. shod 16. julija t. l. za velikonedeljsko dekanijo. Shod obstoji iz slovesne službe božje in zborovanja na prostem. Govorili bodo na shodu g. dr. Anton Jerovšek (kat. tisk), g. prof. Vesenjaj (kršč. šola), g. prof. Mlaker (kat. organizacija) in še en poslanec. Popoldne istega dne se vrši orlovski tabor sre diškega okrožja združen z ljudsko zabavo.

Kat. shodi se vršijo v mariborskem okrožju po sledečem redu: v Središču 16. julija, v Slov. Bistrici 20. avgusta, v Dravogradu 27. avgusta, v Mariboru tudi 27. avgusta in v Ljutomeru 8. septembra. Za Ptuj se še ne ve kdaj.

Fran Maselj—Podlimbarski. Zemeljski ostanki pisca rodoljubnega romana «Gospod Franja», v katerem je izlil svojo globokočutečo dušo v svobodoljubno spodbudo zaslužjenemu ljudstvu, so počivali na mrtvaškem odru v ljubljanskem Narodnem domu. Mariborska slovenska javnost se je poklonila njegovim manom na kolodvoru in klub mariborskih novinarjev je položil na njegovo krsto lep šopek. V soboto popoldan ob 4. uri je bil veličasten pogreb domoljubnega pisca iz Narodnega doma na ljubljansko pokopališče k Sv. Krištofu. — Podlimbarski je čutil v sebi vero v bodočnost jugoslovanskega ljudstva in v tej veri je dovršil svoje življenje kot mučenik v avstrijski internaciji. Slava njegovemu spomenu.

Za naše ujetnike. Poslanec Nemanč je vložil na zunanega ministra interpelacijo, v kateri zahteva, naj se nemudoma ukrene vse potrebno za vrnitev 1600 jugoslovanskih ujetnikov, ki se nahajajo v Mezopotaniji pri gradbi neke železnice. Med ujetniki je večina Slovencev.

Kako se pleni v direkciji plena. V javnosti se širi-

jo vesti o strašno koruptnem gospodarstvu v direkciji plena. Razne stvari prihajajo na svetlo, četudi je komisija, ki to gospodarstvo preiskuje, na pritisk uglednih oseb ustavila javna poročila. Koliko vojnega plena se je pokradlo in poneverilo, smo že večkrat omenili, sedaj pa navajamo še nekaj podatkov iz interpelacije zemljoradniškega poslanca M. Stajića v tej zadevi. Po krivdi in goljufiji ljudi v direkciji plena je uničeno, razmetano in pokradeno blago, ki ga je pustila avstrijska vojska pri umiku leta 1918. Milijardne vrednosti so ostale, država in narod pa nima od vsega tega niti pare, ker so vse pobasali grabežljivci in špekulanti. Avstrijska vojska je za odvoz pripravila, ob naglem umiku pa pustila samo v Vukovaru, Smedjerevu, Novem Sadu, Zatrežju, Zemunu in Petrovaradinu ogromne množine dragocenega blaga. Bilo je 1344 vagonov žita, premoga 850, koksa 244, raznih rud 634 in raznega orodja 250 vagonov, potem kabla 15, pohišstva 32, broderskih priprav 12, raznih strojev 8, stavbinskega materiala 252, železniškega materiala 170, raznega orodja in materiala 158, hrane 240, pijače 8, sena in slame 135, peči 18, opeke 60, pohišstva 40, raznih privatnih stvari 5, kompleks vodovodnih cevi 20, vozna materiala 42, cementa 322 in suhih sliv 94 vagonov. — Nadalje našteva poslanec to, kar smo dobili na ime vojne odškodnine iz raznih držav, tako 11.340 konj iz Nemčije, ki jih niso dobili kmetje, temveč razni špekulanti za 22.118.850 dinarjev, od tega pa je prišlo v državno kaso samo 7.032.660 dinarjev, ostalih 15 milijonov so pa požrle komisije pod pretvezo raznih stroškov. Enako je bilo z 17.000 glav govedi in 50.000 ovc. Narod od te živine nima nobene koristi, ima jo pa Pašičev sin Rade z domačimi in tujimi verižniki.

Diplomatski izpiti. Pred nekaj dnevi so se začeli v Beogradu izpiti za uradnike zunanjega ministrstva, ki bi radi dobili kako diplomatsko službo. Prijavilo se je 28 kandidatov, izpraševalna komisija jih je pa po določilih nekega pravilnika pustila k izpitu samo 17, druge pa potolažila s prihodnjim izpraševalnim rokom. — Dobimo torej tudi izprašane diplomate, dosedanja so brez izpitov dobili diplomatske službe, ker jih je ministrsko žlahta nastavila, ki ostane seveda tudi sedaj, ko so izpiti uvedeni, še vedno vsemogočna.

Pravoslavna duhovščina proti centralizmu. Belgrajska «Tribuna», pod naslovom «Cerkveni separatizem», prinaša sledeče: Skupina duhovnikov z one strani Save je poslala petico arhijerejskemu saboru, v kateri zahteva avtonomijo tamošnje pravoslavne cerkve. Ker je ta zahteva popolnoma neupravičena in zelo škodljiva, arhijerejski sabor je primoran, da onemogoči to za cerkev in državo škodljivo akcijo. — Torej tudi Srbi so sili srbskega centralizma! Če bo šlo tako naprej, bo ves centralizem zaplankan v Belgradu, povsod naokrog pa bodo cvetele in zorele avtonomije in — republike.

Odgovor in poziv. «Jutro» je na moj članek o davku na vojne dobičke odgovorilo s tem, da me je imenovalo bivšega liberalca. Prosim gospodo, ki je tvorila v dijaških letih jedro protiliberalnih «narodnih radikalcev», pa se je pozneje močno pomaknila na levo ter pričela prav surovo netiti kulturni boj (glej bivše «Jutro», «Dan» in sedanjo «Domovino») in častiti zlato tele (glej odkritja Čire Kamenarovića!), naj mi navede: kateri liberalni politični, gospodarski ali prosvetni organizaciji sem jaz v svojem življenju pripadal, koliko članarine plačal, katere funkcije imel! Res je, da ste mi ponujali tajništva, šefredakterstva, bili pripravljani, pogodbeno mi zajamčiti materijelno ugodno stanje in celo mandat, če podpišem vaš program; pa sem odklonil, čeravno za prihodnji mesec nisem imel niti groša v žepu. Gotovo sem ravnal tako, ker sem bil «liberalca»! Če ste pa z narodno idejo že kot dijak «radikalci» delali liberalno ovinkarstvo, je to stvar vašega poštenja. Torej le razčistimo tudi preteklost! — I. Vesenjaj, prof.

Dvojna mera. Policajdemokratski eksponent nabanski stolici v Zagrebu Juraj Petrovič je izdal odlok, s katerim se odpušča iz državne službe prof. dr. Fr. Jelašića, ker je kot obč. odbornik glasoval z večino mestnega odbora, da se Zagreb ne udeleži službeno pogreba pokojnega kralja. — Istočasno in na isti način pa je glasoval tudi Jelašičev politični prijatelj prof. dr. Srkulj. Toda Petrovič je Srkulja pozval, da se takoj javi na službo na gimnaziji v Mitrovici. — Dr. Srkulja se potiskuje v službo samo za to, da se ga iznebijo iz Zagreba, kjer lahko tudi brez službe živi, dočim mora Jelašić iz službe, da se ga gmotno ubije. — Policajdemokratoom so res vsa sredstva dobrodošla.

Primer enakopravnosti. Ljubljansko tajništvo «Svobode», delavskega izobraževalnega in kulturnega društva, je prosilo pri prometnem ministrstvu za znižanje voznine za one člane, ki se udeležijo neke društvene športne prireditve na Jesenicah. Prometno ministrstvo tej prošnji ni ugodilo, temveč je odgovorilo temu društvu, da za «ugodno rešitev ni zakonite podlage», ker delavstvu, oziroma članom «Svobode» nihče ne brani, da postanejo tudi oni člani sokolskih društev, ter da tako pridejo do raznih olajšav. K temu pravi «Slovenec» od četrtka: «To je jako zanimivo odkritje. Sokol je navadno telovadno društvo, kakor je tudi Orel privatno telovadno društvo in kakor je Svoboda privatno kulturno in športno, torej tudi telovadno društvo. Razmerje vseh teh društev do države je v bistvu enako: Oblast je njihova pravila potrdila in jih priznala in potem naj v okviru svojih pravil delajo, kar hočejo. Nikakor pa nima država pravice, da eno ali drugo privatno društvo protežira. Enaka pravica za vse!»

Morala in moralni čut našega pokrajinskega namestnika Ivana Hribaja. Prava žena našega pokrajinskega

kega namestnika Milica je v sedanji draginji živela v velikem pomanjkanju. Od nje ločeni soprog g. Ivan Hribar jej je plačeval borih mesečno 1000 K. Gospa Milica Hribarjeva je tožila svojega dostojanstvenega g. soproga radi preskope mesečine ter zahtevala mesečnih 4000 K. Razprava radi zvišanja alimentacije Hribarjeve prave soproge se je vršila pred ljubljanskim sodiščem dne 21. t. m. Do obsodbe ni prišlo, ampak je sklenil pravni zastopnik g. namestnika poravnavo na mesečnih 3000 K. Gospa Milica Hribar je popustila v svoji zahtevi od 4000 na 3000 K, ker mora g. namestnik poleg nje vzdrževati še svojo — drugo ženo, rojeno Gorican — za legalizacijo nepostavnega zakona pa po nekdanjih predpisih proti nekdanji veljavni taksi pri — graški deželni vladi prekrščeno na ime Hribar.

Ali si hočete vzgojiti v Sloveniji analfabete? (Dopis iz učiteljskih krogov.) Dvanajst let hodim v šolo. Imel sem opraviti z otroci iz različnih krajev z različno naddarjenostjo in lahko trdim, da so moja opazovanja resnična in moji sklepi pravilni. Resnica, ki je ne more nikdo utajiti, je ta, da od časa, kar se vsiljuje v ljudskošolske razrede cirilico, otroci več ne znajo gladko čitati, ampak mešajo črke in to celo v 4. in 5. razredu. Doma sliši otrok dan za dnem nevoljo, ki jo je povzročila pri starših in sploh vseh odraslih vpeljava cirilice, kdo se bo potem čudil, če izgubi otrok veselje do učenja. Nadalje se množijo slučajji, da so otroci kaznovani, zaprti, ker niso znali cirilice. Doma se je otrok ne sme učiti, v šoli je ne zna in začne se potepati in najde vedno vzrok izostanka iz šole. To je en vzrok, da bomo v Sloveniji s časom imeli precej ljudi, ki ne bodo znali ne čitati, ne pisati in tudi ne pravilno — govoriti. Sedaj pa je slavna in pametna gospoda v Ljubljani preskrbela še en pripomoček, da bomo imeli kolikor mogoče več ljudi, ki so zrasli brez šolske vzgoje, to so poletne počitnice na kmetskih ljudskih šolah. V mesecih julij-avgust naredite obvezne počitnice, ljudstvo pa, ki je po gospodarskih razmerah prisiljeno imeti v septembru in oktobru šolsko decer celi dan doma, jih v teh mesecih gotovo ne bo pošiljalo v šolo in tako otrok namesto dveh kar štiri mesece ne bo šel v šolo, in če k temu prištejemo še vse mogoče in nemogoče druge počitnice, pa bo več dni otrok doma, kakor v šoli. Kdo si upa pri teh dejstvih trditi, da je in bo šolska izobrazba šla naprej? Pa kaj je današnjim mogočnjakom na šolskem pouku! Čim več analfabetov in neizobražencev, tem bolje za nje, tem lažje se bo dalo ljudstvo za nos voditi.

Nova Horthyjeva odlikovanja («ordeni.») Madžarski guverner Horthy je osnoval nova odlikovanja: križ za zasluge in kolajno, katera se bodo podeljevala tujcem ki imajo in so si pridobili zasluge za Madžarsko. Na ta način bo dobil tudi naš Pribičević eno odlikovanje več ...

Odlikovani z redom sv. Save so: Gangl, Flere ter Jelenc. — Vsemu svetu znani liberalni pedagogi.

Piscem «Avstrijske slave» se priporoča, naj se pobrigajo, da dobe vsaj red sv. Drave. Čim gibčnejša in brez kosti je hrbtnica, tem večjo stopnjo odlikovanja dobi.

Kako je v Bosni. Gozdar Tone Grandič je v Lužani ustrelil dva muslimana brata Sadika in Murata Hamzića. Zločinec je na svobodi in niti las mu dosedaj še ni padel z glave zaradi tega dvojnega umora. V tem okr. (Derвента) je med 30.000 Srbi komaj 350 siromašnih Turkov. Dočim Srbi smejo pred očmi javnih organov uničevati cele gozdove, je muslimanom prepovedano pobirati celo suhljad. — Tudi to spada med vzroke, zakaj so vsi muslimani za avtonomijo Bosne in proti centralizmu.

Nova razkritja na vidiku? V «Jugoslaviji» obljublja gosp. Emil Stefanović temeljito razčiščenje zadev «Delniške tiskarne», bivše «Kazine» itd. — Dobro bi bilo, razčistiti tudi stvar «Narodnega doma» v Ljubljani. Če se ne bo zanimalo državno pravdnštvo za mladoliberalne korifeje, se bo pa javnost. Tako raste liberalna stranka po številu svojih afer.

Ubogi orožniki. Okr. glavarstvu v Banjaluki (Bosna) vlada radikal Joca Todorović. Kadar gre na sprehod s svojo gospo soprogo, mora orožnik voditi njihovo dete. — Orožniki, daleč ste prišli; celo do pestunje ste avanzirali! Smešno bi bilo, ko bi ne bilo — žalostno.

Smrt pri nogometni tekmi. Na Telovo se je vršila v Novem Sadu nogometna tekma med novosadskim telovadnim klubom ter Sokolom. Tekma se je vršila na tako srdit divjaški način, da sta bila pri tej priliki dva nogometa težko ranjena ter prepeljana v bolnico. Devetnajstletnega Aleksandra Braznika so morali vsled rane operirati, a operacije radi slabosti ni prestal in je izdahnul na operacijski mizi.

Silna škoda od toče in ciklona v Slavoniji. Se pred kratkem je bilo po naših žitornih krajih tako ugodno vreme, da se je bilo nadejati letos najboljšje žetve. Zadnje dni pa nam prihajajo iz vseh krajev domovine poročila o neurju ter toči. Minulo nedeljo pred večerom pa se je usula toča od vasi Davora in Petrovasela pa do Broda in uničila sledeče kraje: Stivico, Kamarinco, Vrbovo, Belibreg, Novo Kapelo, Batrino, Magičnako, Siče, Seve, Lužane, Ciglenik, Bečić, Drenovec, Ratkovo, Dragovce, Matičević, Pavlovce, Lipovec in Sušanje. Po ravnokar omenjenih selih je pobila toča vse setve popolnoma. Toča je prihrumela s tako silnim ciklonom, da je ta ruval in prelamljal po slavonskih gozdovih debele hraste. Uničeno je sadno drevje. Vse hiše, ki so bile pokrite z opeko, so brez strehe, podrtih je tudi večina gospodarskih poslopij. Toča je bila debelejša od kokošjih jajc in vsakdo, ki bi se bil upal med točo izpod strehe, bi bil ubit. Ti slavonski kraji so po tem neurju silno udarjeni in bodo brez žetve in gledajo pri malomarnosti naše vlade z velikim strahom v bodočnost.

Opozarjamo na oglaš. Prve hrvatske štedionice v Zagrebu, ki je dne 19. t. m. otvorila svojo podružnico v Mariboru, Gosposka ulica 24. Ta denarni zavod je bil ustanovljen leta 1846 in ima 40 podružnic.

Konecrt vok. kvarteta «Primorje» iz Ljubljane v Rog. Slatini. — V soboto dne 1. julija ob 8. uri zvečer priredi priznani vokalni kvartet «Primorje» iz Ljubljane koncert v veliki dvorani Zdraviliškega doma v Rog. Slatini. Na vspredu so izključno jugoslovanske umetne in narodne pesmi. Sodeč po sijajnem uspehu, ki ga je doseglo «Primorje» na svojem koncertu, dne 12. t. m. v Ljubljani, bo ta prireditelj, ki otvori letošnjo koncertno rireditev v Rog. Slatini, nudila zdraviliškim gostom izreden umetniški užitek, a privabi brezdvomno tudi mnogo zunanjih izletnikov v Rog. Slatino.

Prvi nastop pevskega zbora iz Podveljke. Tukajšnji pevski zbor, nastavljen od gospodov Zapečnik (načelnik železniške postaje) in Rustja (učitelj) nastopi javno prvič dne 2. julija v podveljski šoli. Ob enem predstavljajo takrat dramatični prizor «Solski nadzornik».

Iz Maribora.

Himen. Danes je bil poročen v St. Petru pod Sv. gorami gospod dr. A. Juvan z gospico Angelo Jug. Bilo srečno!

O balkanizmu «Taboritov». O balkanizmu je začel razpravljati tudi «Tabor» in sicer o balkanizmu v časopisju. Potem, ko je na «mrtvo ime» — kakor bi rekli Srbi — nametal cele golide blata na osebo gospoda ravnatelja Kamenarovića v predhodni številki, «Tabor» farizejsko zavija oči in se cinično zgraža nad «osebnim napadanjem političnih nasprotnikov». Ko bi se «Tabor» s svojimi policajdemokratskimi tovariši držal tega načela, bi se morda dalo z njim stvarno razpravljati o tem vprašanju. Zato pa samo mimogrede omenjamo, da političnih oseb nikakor ne moremo in ne smemo ločiti od programov in idej katerekoli stranke. Program in ideja ostaneta mrtva, če nimata svojih nosilcev in oživotvriteljev. Se le tedaj, če se oseba z vso svojo osebnostjo založi za uresničenje programa in ideje in njima da na ta način življensko moč in sposobnost za borbo, ima protivnik pred seboj živega nasprotnika. Proti mrtvim nasprotnikom — v tem slučaju program in ideja brez živih nosilcev — se bore samo — hijene. Vzemimo primero. Stranka xy ima lahko po njenem pojmovanju dober program, kaj

pa pomaga to, če so pa nosilci tega programa lopovi in umovniki, katerim je program in ideja le pretveza, da nemoteno kradejo narodno premoženje zaradi osebnih koristi in častihlepne ambicije. Nočemo pri tem aludirati na znane bančne transakcije na škodo raznih splošno narodnih in državnih fondov. Zato smatramo boj proti političnim eksponentom strank ne za osebno, pač pa za načelno borbo ideje z idejo. Da pa se nas ne bo napačno razumelo, dostavljamo, da se osebe, ki nimajo izrazito strankarske funkcije v javnem življenju, ne morejo smatrati za politične osebe. Pripadnost k tej ali oni stranki oseb, če so sicer osebno pošteni in v zasebnem življenju neoporečne, naravno, ne pride v poštev v politični borbi. S tatovi, goljufi in sploh z nepoštenjaki pa naj se ukvarja policija in sodišče, v kolikor take osebe ne stoje v ospredju političnih bojev. To je bilo potrebno enkrat za vselej točno ugotoviti, a da se ne bodo «Tabor» in ostalo policajdemokratsko časopisje v obrambi svojih več ali manj zloglasnih korifej posluževali te vrste umika, ko jih neoporečna dejstva škandaloznih afer v njihovih vrstah pritisnejo ob zid. Ta bi bila lepa, ko bi zapovednik sovražne vojske zaklical nasprotni armadi: «Ne streljate na moje vojake in name, ker bom to smatral za osebni boj, streljajte na idejo!» To bi sicer bila policajdemokratska logika, vsaj glede najkočljivejših denarnih afer z Jadransko banko, toda sadu pa ne bo obrodila.

Smrtna nesreča. V soboto popoldan je padel v Studencih Anton Simonič, tretješolec mariborske gimnazije tako nesrečno iz lipe 15 metrov visoko, da je takoj mrtev obležal. Pogreb se vrši danes iz hiše žalosti na studensko pokopališče.

Ustrelil se je v Rušah znani, svoječasi član mariborskih fašistov Šarh. Vzrok samomora — strah pred roko pravice.

Vodstvo splošne bolnice v Mariboru razglašajo: — Vsled slabega gmotnega stanja v Mariboru se sprejem bolnikov omeji izključno le na najbolj nujne slučaje.

Družabni večer se vrši v Gambrinovi dvorani v torek, dne 27. t. m., od 8. ure naprej.

Seja pripravljalnega odbora za kat. shod v Mariboru se vrši dne 6. jul. ob 10. uri dopoldne v tajništvu SLS v Cirilovi tiskarni. Vsi gg., ki so dobili tozadevna povabila, naj se seje sigurno udeležijo.

Glasbena Matica v Mariboru je priredila javno produkcijo svojih učenk in učencev v Götzovi mali dvorani. Izvajanja so bila zelo zadovoljiva in v čast učiteljskemu osebju. Male pianistinj, violinistinj in violinisti ter solistinja so v splošnem dobro izvršili svoja prednašanja. Castitamo gg. profesorjem Družovič in Comelliju ter gđ. Kačerovi na lepem uspehu.

Obrtna razstava v Mariboru. Prijavni rok za pokrajinsko obrtno razstavo v Mariboru je že sicer potekel s 15. junijem, toda razstavni odbor še sprejema do preklica tozadevne prijave. Za razstavo predmetov iz Prekmurja bodo določena posebna zbirališča, odkoder se dobo razstavni predmeti prepeljali v Maribor. Prijave vajeniških del je doposlali do 15. avgusta t. l. Prijava mora vsebovati ime vajenca in mojstra, učno dobo in opis razstavnega predmeta. Mojstri so naprošeni, da dajo svojim vajencem toliko prostega in potrebnega gradiva, da izvrše primerno delo za razstavo. Vrtnarska razstava, ki bo priključena obrtni razstavi, bo prva te vrste v naši državi in bo pokazala visok razvoj našega vrtnarstva. Vinska razstava bo pa najboljša reklama za naša vina. Pozivljajo se naši vinogradniki, da prijavijo svojo udeležbo na tej razstavi. Prijave je poslati odseku Kmetijske družbe v Mariboru.

Trgovine na Vidov dan zaprte. Trgovski gremij nanažanja svojim članom, da imajo biti trgovine na Vidov dan dne 28. t. m. kot državni praznik cel dan zaprte.

Pri zadrugi krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru se bodo vršile v mesecu juliju t. l. skušnje vajencev in vajenik ter pomočnikov in pomočnic. Tisti, ki se hočejo udeležiti teh skušenj, naj predložijo tozadevne prijave do 1. julija zadrugnemu načelnistvu.

Mestno kopališče bo ta teden z ozirom na praznike v torek, dne 27. t. m. odprto in na dan praznika v sredo in četrtek zaprto. Parna kopel ostane ves dan odprta za moške. Kadna koplej je vsem strankam dostopna.

Večerja je pripravljena in vino se hladi tamle med cvetjem! — Še enkrat, dobrodošli!

Osupli vsled nenavadnega sijaja in razkošja, ki so ga srečavale njihove oči, kamorkoli so pogledali, niso gladiatorji odzdravljali s preveliko zaupljivostjo in živahnostjo. Rufus je drgal Lutorija s komolcem, češ, naj on odgovori s primerno vljudnostjo, Lutorij pa je v navadni skromnosti dal znamenje naprej Eumolpu iz Ravene, sršastemu človeku s krivimi nogami, obilnimi mišicami in oglatim, odurnim licem. Plašno je gledal nerodni borec krog sebe in najrajši bi se bil obrnil in se pobral iz nevarne okolice.

V tem pa se je Hipija preril skozi tovariše in rešil položaj. Eumolpus pa se je nezadovoljen izmuznil v ozadje.

Placid je plosnil v roke, — azijski običaj, ki so ga Rimljani prevzeli v svoje razkošne domove — dva ali trije sužnji so prihiteli na njegov klic. S spoštljivim začudenjem so gledali gladiatorji njihovo bogato obleko in njihove lepo vzraščene postave —

»Ponudite vina mojim prijateljem. Par besed« — se je obrnil spet k svojim gostom — »moram govoriti z vašim poveljnikom, nato pa koj sedemo k večerji!«

Pri teh besedah je povedel tribun Hipijo na stran. Sklenil je, da mu bo v teh nevarnih trenutkih rajši vse zaupal in se zanesel na vestno in neomahljivo zvestobo, ki so se je ti ljudje držali v svojih pogodbah.

»Niti trenutka ne smemo zgubiti«, je začel poln skrbi, ko sta prišla s Hipijo dovolj daleč v stran od tovarišev. »Zgodilo se je nekaj, s čimer nismo računali. — Ali misliš, da naju slišijo« —

Hipija se je malomarno ozrl po svoji četi.

»Pri vinu so! Ne boj se! To jih bo zamotilo do večerje!«

(Dalje sledi.)

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(117. nadaljevanje.)

Popolnoma mu je upadel pogum. Nenavadni dogodki so ga čisto splašili, skremžil je lice, si zabil prste v svoje dolge kodre in glasno zajokal.

»Kaj —?« je zagrmel tribun in čelo se mu je zatemnilo od jeze. »Torej je nisi pripeljal —? — Neroda!« je pridjal mirneje in potlačil svoj srd. »Kje je — popotnik, ki sem Damasipu naročil, naj ga pripelje nocoj semkaj —?«

»Povedal ti bom resnico!« je vzkliknil Automedont, padel na kolena in poljubil rob obleke svojemu gospodarju. »Pri tempeljnu Vestē, govoril bom resnico! Šel sem z vozom odtod preko Tibera in sem čakal v temi. Jugurta ni hotel stati mirno in potlačil svoj srd. »Kje je — popotnik, ki sem Damasipu naročil, naj ga pripelje nocoj semkaj —?«

Automedont je v svojem strahu pomnožil število napadalcev in povečal nevarnost. Ni spoznal gladiatorjev in preveč je bil zmeden, da bi bil podal svojemu zapovedniku podrobno in zvesto poročilo o dogodku.

Placid je spoznal, da ne bo mogel ničesar pametnega izveči iz dečka. Vgriznil se je v ustnice od onemogle jeze, pa vozač je bil njegov ljubljenelec in ni ga hotel kaznovati zaradi neuspeha, ki ga ni sam zakrivil.

»Da so le vsaj konji nepoškodovani!« je dejal dobrovoljno. »Pojdi, dobi si večerjo in kos kruha! Poslal bom po tebe!«

Prijetno iznenaden je pogledal Automedont svojemu gospodarju v lice. — Placidov obraz je bil smrtnobled, pa je kazal brezobzirno odločnost, ki so jo tako dobro poznali njegovi ljudje —

In res je potreboval tribun v tistem trenutku vso svojo odločnost in razsodnost. Že med pogovorom z Automedontom je njegovo bistro uho ujelo topot umerjenih vojaških korakov in žvenket orožja.

Vsa kri mu je šinila k srcu. — Ali je cezarjev manipel zasedal hišo —?

Pa globoko si je oddahnil, ko je mesto centurionove orlovske čelade spoznal vitko postavlo Rufusovo in njegove prijatelje, ki so spoštljivo in s plašno nezaupnostjo stopali v dvorano.

Dvočlani Placid si je znal nadeti obraz in je znal igrati vlogo, kakor je zahteval trenutni njegov položaj. Toda topot je donela odkrita prisrčnost iz njegovega pozdrava. Gladiatorji so mu bili bolj dobrodošli, nego so si sami mislili.

»Živijo Rufus, Lutorij, Eumolpus!« je hrupno kričal. »Odlični mečevalci in vztrajni pivci! Ej, stari Hipin, ali ne vidim tvojih širokih pleč tamle v gneči? In Hipija je tudi tukaj, kralj arene! — Dobrodošel vsakteri izmed vas!

Veletrgovina z železnino PINTER & LENARD, MARIBOR

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevino, štedilnike, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanje za zgradbe in pohištvo, kuhinjsko posodo, lito, črno in pločevinasto postekleno, kakor tudi kovaško, ključavničarsko in mizarско orodje, kose, brusne kamne in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete. Blagajne vseh vrst in verige domače tovarne.

Postrežba točna. Cene solidne.

Naznanilo cenjenemu občinstvu!

Vsled preureditve svoje trgovine prodajam od danes naprej vse blago

20 odstot pod dnevno ceno.

Gospodje trgovci dobe še znaten popust.

Za obilen obisk se priporoča

4-7 253

Martin Stadler, trgovina z mešanim blagom
na drobno! Maribor, Vetrinjska ulica 26. na debelo!

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne
vloge po

4¹/₂ %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Dražba v žrebčarni.

Da se zmanjša material za pleme se vrši v nedeljo, dne 2. julija t. l. ob 12. uri 30 minut popoldne prostovoljna dražba materiala žrebčarne ali kobilarne v Capuni (grof Jankovich). Na dražbi se bo prodalo 16 kobil, med temi 9 z žrebeti, 2 triletne, 3 dveletne, 4 enoletne žrebice, 2 triletne, 2 dveletne in 4 enoletne žrebčki. Izdražba tisti, ki največ ponudi proti plačilu v gotovini ter 50 K za vsako uzo.

Zveze vlakov:

Prihod iz smeri Osijek na postaji Capuna ob 11. uri 10 minut. Prihod iz smeri Zagreb, postaja Suhopolje ob 9. uri 30 minut. Odhod proti Osijeku postaja Capuna ob 2. uri 47 minut popoldne. Ob prihodu vlakov čakajo vozovi. Natančne seznane vsega materiala daje g. pl. Rossmanit, Radvanje, Maribor.

1-21 274

Prodaja lesa.

Cerkveno predstojništvo na Ojstrici pri Dravogradu proda približno 600 m³ smrekovega in borovega lesa dražbenim potom. Javna dražba se vrši dne 27. junija t. l., ob 11. uri, v občinski pisarni v Dravogradu. Prodajni in sečni pogoji, kakor tudi druga pojasnila se dobe pri podpisnem uradu in se naznajo interesantom tudi pri licitaciji.

Cerkveno predstojništvo na Ojstrici,
dne 17. junija 1922. 2-3 270

LIVARNA

za zvonove in kovine, poprej [1.2. 1922]
DENZELA SINOVI, MARIBOR

Kopališka ulica 9, je zopet v obratu. — CERKVENI ZVONOVE. — Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij i. t. d.) — UMETNA LIVARNA reliefi, cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodo, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne i. t. d. — Inž. J. & H. Bühl.

Prva hrvatska štedionica Zagreb

podružnica Maribor, Gosposka ulica 24.

Telefon ravnatelja 317.

Telefon menjalnice 318.

Ustanovljeno l. 1846.

Delniška glavnica K 200.000.000. Rezervni zaklad K 130.000.000.

Vloge K 2.500.000 000'—.

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brd n/S., Celje, Crikvenica, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Križevci, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Ggulin, Osijek gor. grad, Pakrac, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Subotica, Sušak, Sv. Ivan Zelina, Varaždin, Velika Gorica, Virovitica, Vukovar, Zagreb Ilica 117, Zemun.

Ekspoziture:

Osijek dol. grad, Vinica kod Varaždina.

Menjalnice:

Zagreb Ilica 5.

Prevzema vloge na vložne knjižice in na tekoče račune. Eskomptira menice in devize. Prevzema v inkaso tu. in inozemske menice. — Izdaja 4¹/₂ %, založnice, koje imajo pupilarno varnost in jamčevno sposobnost. Izdaja uverenja čekov in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na podlagi akreditivov na vsa tu. in inozemska mesta. Izvršuje borzne naloge vestno in kulantno. Vzdržuje zvezo z vsemi prvorazrednimi bankami v Parizu, Londonu, Zürichu, Berlinu, Dunaju, Budimpešti, Bukarešti, Pragi i. t. d. ter v Ameriki.

Brzobjavni naslov: Praštediona.

KISOVA KISLINA 80% kemično čista

ima na zalogi ter edino zastopstvo za Slovenijo

GOSPODARSKA ZVEZA, r. z. z o. z. LJUBLJANA PODRUŽNICA V CELJU
Razlagova ulica 1.

Ima vedno na zalogi lepo zdravo koruzo, oves in vse mlevske izdelke, kakor tudi špecerijsko in kolonijalno blago po najnižji ceni. Kupuje dobro ohranjene balone od kis. kisline (vsebina 30-60 l) in plača po najvišji ceni. Dalje preskrbuje vsakovrstne poljedeljske stroje, kakor: mlatilnice, čistilnice za žito, trijerje, slamoreznice, raznovrstne pluge, preše za sadje in grozdje, dalje vsakovrstna najboljša in najzanesljivejša semena, kakor tudi umetna gnojila, katere ima vedno na zalogi centrala v Ljubljani.

3-6 271 Postrežba točna in solidna.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzobjavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000'—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581